

Отже, латинська мова є єдиною професійною мовою вчених-медиків усього світу, що визначає її статус, закріплений міжнародними кодексами номенклатур. Саме тому забезпечення високої якості володіння латинською мовою студентами є одним із першочергових завдань викладачів вищих медичних навчальних закладів.

Дудікова Л.В., Тихолаз С.І., Логутіна Н.В., Феррі А.С.

Студентоцентрований підхід до викладання латинської мови та медичної термінології іноземним студентам

Студентоцентрований підхід до викладання у медичному ВНЗ є основним методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу навчання. За своєю сутністю такий підхід до навчання є компетентісним та передбачає розширення прав і можливостей студентів, розробку принципово нових підходів до викладання і навчання, створення та впровадження якісно нових, зосереджених на результатах навчання освітніх програм, які відтворюють практичну сторону реалізації компетентісного підходу у вищій медичній освіті.

Студентоцентрований підхід до викладання – це переміщення особистості студента в центр навчального процесу, це кардинальна зміна взаємовідносин між викладачем та студентом.

При викладанні курсу «Латинська мова та медична термінологія» україномовним, англomовним та російськомовним студентам медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів застосовуються такі методи навчання (викладання), що відповідають вимогам студенто-центрованого підходу: словесні методи – джерелом знання є усне або друковане слово (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); практичні методи - студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії (усні та письмові вправи, тестові завдання, ситуаційні задачі); наочні методи - виконання наочних методів забезпечується використанням наочних засобів навчання (підручник, дошка, таблиці, роздатковий матеріал).

Все більше у навчальний процес вводяться інтерактивні технології навчання, заохочується використання студентами на практичних заняттях інформаційних методик: електронних гаджетів (веб-квестів), як наприклад для більш ефективного вивчення латинської мови викладачами розроблені та успішно використовуються в навчальному процесі тестові завдання на платформі quizlet. Все це відображено на сайті кафедри, а саме детально описано в робочій програмі навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» (медичний, стоматологічний факультети) та «Латинська мова» (фармацевтичний факультет) підготовки другого (магістерського) рівня, силабусі навчальної дисципліни «Латинська мова (та медична термінологія)» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, методичних рекомендаціях для самостійної роботи студентів при підготовці до практичних занять з дисципліни, методичних рекомендаціях для самостійної позааудиторної роботи студентів.

Слід зазначити, що основна увага при виборі методів навчання (викладання) сконцентрована на спеціальних (фахових) компетентностях та

результатах навчання дисципліни. Вибір форми і методів навчання та викладання, зрозумілий для іноземних студентів медичного університету визначається і практично залежить, на нашу думку, від ряду критеріїв, а саме: загального рівня підготовки групи; мовної підготовки кожного окремо взятого студента групи; мотивації вивчення дисципліни; серйозності наміру студентів в оволодінні латинською медичною термінологією тощо.

Вся інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання знань іноземних студентів виставляється на сайті кафедри на початку навчального року (робочі програми, силабуси навчальних дисциплін, опис навчальної дисципліни з детальним поясненням її структури, форм контролю засвоєння теми практичного заняття, контролю засвоєння змістових модулів та підсумкового модульного контролю; перелік питань, що виносяться на залік, диференційований залік; перелік практичних навичок, якими має оволодіти студент; критерії оцінювання знань з дисципліни). Аналогічна інформація доноситься іноземному студенту як на першому занятті, так і безпосередньо перед складанням поточних тестів, змістового та підсумкового контролю.

Іноземні студенти з першого заняття залучаються до періодичного перегляду програми нашої навчальної дисципліни. Так, студент отримує рекомендацію викладача переглянути та скопіювати для себе основні програмні положення: інформацію про структуру дисципліни, тематичний план практичних занять, тематичний план самостійної роботи студента, перелік питань, що виносяться на залік, диференційований залік. Зосереджується увага студента на спеціальних (фахових) компетентностях та результатах навчання дисципліни. Особлива увага іноземного студента акцентується на формах контрольних заходів та критеріях оцінювання знань з дисципліни. Викладачі з певним часовим інтервалом нагадують студенту про вище перераховане та приймають пропозиції (якщо такі є).

Іноземному студенту, окрім його самостійного ознайомлення з критеріями оцінювання знань з дисципліни на кафедральному сайті, чітко і в той же час дуже детально словесно в аудиторії роз'яснюється, розтлумачується дане питання для того, щоб, по-перше, студент мав ясну та зрозумілу картину щодо цього та, по-друге, щоб уникнути конфліктних ситуацій, які, як показує практика, можуть виникати і виникають при недостатньому розумінні іноземним студентом, особливо критеріїв оцінювання. На ступінь зрозумілості критеріїв оцінювання з боку даної категорії студентів вказує їх безпосередня реакція результатів оцінювання. Чим позитивнішою (незалежно від конкретного результату) вона є, тим вищий ступінь чіткості та зрозумілості. Кафедра радить викладачам, особливо початківцям, враховувати даний досвід для вдосконалення навчального процесу.

Так як при студентоцентрованому підході до викладання відбувається зміщення акцентів в освітньому процесі з викладання на навчання, а студент стає центральною фігурою цього процесу, тобто виступає повноправним суб'єктом відносин, а від того бере на себе відповідальність за навчання, вітчизняні та іноземні студенти нашого навчального закладу наділені повноваженнями у керівництві власним навчанням, тобто мають можливість

висловити свою думку про якість навчання на університетських сайтах, блогах, засіданнях методичних та Вчених рад, членами яких вони є, виробничих факультетських зборах, під час анонімних анкетувань, які постійно проводяться зі студентами усіх курсів та факультетів. Враховуючи все це, на кафедрі систематично проводяться методичні наради, в тому числі, щодо питання правильного вибору форм і методів навчання і викладання, відповідних студентоцентрованому підходу, а саме на гармонійному поєднанні класичних традиційних методик з новітніми прогресивними технологіями. Такі обговорення методологічних питань викладання дисципліни, які проводяться під керівництвом та постійним контролем завідувача та завуча кафедри, допомагають та спрямовують викладачів кафедри до ефективної та результативної роботи.

Дудікова Л. В., Феррі А. С., Тихолаз С. І., Кондратюк А. Л.
**Логічна послідовність і спадкоємність у навчанні англійської мови
здобувачів ступеня доктора філософії на кафедрі іноземних мов
з курсом латинської мови та медичної термінології**

Глобалізація суспільства і транскордонність сучасної освіти та науки призвели до необхідності формування у майбутніх науковців іншомовної професійної компетентності, яка дозволить їм успішно орієнтуватися у найновішій фаховій літературі, спілкуватися з колегами з різних країн, представляти результати власних досліджень на міжнародних конференціях, викладати іноземним студентам, оновлювати та вдосконалювати свої професійні знання засобами іноземної мови.

Протягом останніх десятиліть англійська мова зайняла лідируючі позиції як засіб міжнародного спілкування і фактично стала *lingua franca* у світі науки і медицини.

На кафедрі іноземних мов розроблені навчальні програми і проводиться підготовка докторів філософії з чотирьох навчальних дисциплін – обов'язкова для вивчення «Англійська мова у науково-медичному спілкуванні» і три елективні дисципліни – «English Academic Writing», «Друга іноземна мова» і «English for Academics».

Навчальні програми всіх дисциплін окрім дисципліни «Друга іноземна мова» структуровані таким чином, щоб сформувати у здобувачів такий рівень володіння англійською мовою, який дозволить би їм її засобами вирішувати науково-професійні задачі – здобувати глибинні знання зі спеціальності, розвивати системний науковий світогляд і загальний культурний кругозір, управляти науковими проектами, проводити презентації наукового дослідження і обговорювати результати наукової роботи.

Навчальна дисципліна «Англійська мова у науково-медичному спілкуванні» розпочинає цикл дисциплін, призначених для навчання англійської мови здобувачів ступеня доктора філософії. Дисципліна розвиває і вдосконалює знання, навички і уміння з англійської мови, отримані внаслідок вивчення курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» на I рівні вищої освіти. Призначення дисципліни полягає у формуванні іншомовної